

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационния труд на Диана Начева "Стилови и мотивационни аспекти на ученето в контекста на висшето образование"

от доц. Антоанета Христова

Темата на предложения дисертационен труд е свързана с важен проблем на висшето образование, а именно - ефективността на преподавателските подходи в съответствие с индивидуалните особености на учене. Проблемът е актуален в контекста на новите предложения за промени във философията и организацията на образователния процес, както и в контекста на кризата на доверие в системата на образование, включително висшето образование в България.

Подходът на изследването е фокусиран върху използването на Индикатора на Майерс и Бригс за определяне на личностовите типове, с което се влиза не в теория на чертите и тяхното диагностициране, а в по-комплексното оценяване на индивидуалните особености на човека през призмата на личностовите типове.

Изследването обхваща 178 стр. заедно с литературата и приложенията, в които има 30 таблици и 25 фигури. Текстът е организиран в три обособени глави. Първата е теоретична и обхваща половината от съдържанието, втората представя модела на изследване, а третата - получените резултати. В текста са включени цитати от 113 литературни източника.

В първата част са разгледани основните подходи, които обясняват понятието "стилове на учене", като е поставен акцент върху трислойния модел на Къри. Обзорът се отличава с включването в него и на

възможните инструменти (методи) за определяне на стила. В първата част се прави теоретичен обзор и на медиаторната променлива в изследването - мотивацията за постижение и на по-специфичното ѝ проявление - академична мотивация. По подходящ начин в текста са обособени емпиричните доказателства за модела на изследване и част от издигнатите хипотези, като са очертани връзките в проведените изследвания между личностните детерминанти, мотивацията за постижение, академичната мотивация, възрастта, пола и стиловете на учене.

Във втората част е описан теоретичния модел на изследване извадката са включени 367 студенти от хуманитарни, обществени и природо-математически науки. Извадката е подбрана относително равномерно по пол и специалност. Използваните методи са MBTI - форма G, въпросник за оценка на равнището на академична мотивация на Ангел Величков и ревизираната скала на Рей-Лин за мотивация за постижение.

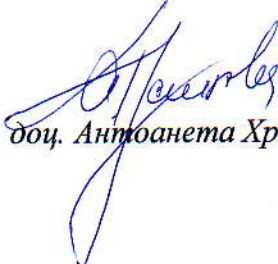
Резултатите, представени в третата част потвърждават напълно 5 от формулираните 7 хипотези, една от хипотезите е потвърдена частично и една - не е потвърдена. Обобщено може да се отбележи, че в извадката се наблюдават всички психологични типове в различни пропорции, което отразява многообразието на стиловете на учене. Високият академичен успех се свързва с интуитивно-мисловния стил на учене. Жените се отличават от мъжете с предпочитанието си към интуитивно-чувстващ стил на учене, докато мъжете по-често показват тенденция към сетивно-мисловния стил на учене. Мотивационните компоненти имат медиаторна функция, като академичната мотивация отново се свързва предимно с интуитивно-мисловния стил на учене.

Анализът на получените резултати може да послужи за основа на подобряване методологията на преподаване в съответствие с характеристиките на учебните групи.

Дисертационният труд покрива всички изисквания за научно-изследователска докторантска разработка. Би могло втора и трета глава да бъдат обединени, за да се избегне диспропорцията в обема на предложените текстове. От друга страна, дисертацията има редица приноси като: предложения интегративен теоретичен модел, съчетаващ стилове и мотивационни измерения на ученето, както и тяхното отношение към академичния успех на студентите; адаптиран за български условия е метода на Рей за измерване мотивацията за постижение и практическата стойност на резултатите са перспективно ориентирани към персонализиране на методиката на преподаване във висшето образование.

Препоръчвам научното жури да присъди образователна и научна степен „доктор” на Диана Начева на основание на качествата на дисертационния ѝ труд "Стилови и мотивационни аспекти на ученето в контекста на висшето образование" по област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2. Психология, шифър 05.06.05. Педагогическа и възрастова психология.

03.09.2011

доц. Антоанета Христова